

Издавачи

ЈП Службени гласник
ЈП Национални парк Ћердап
Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ

За издаваче

Др Јелена Триван, главни и одговорни уредник, в. д. директора (СГ)
Лазар Митровић, в. д. директора (НП)
Др Милан Радовановић, директор (ГИ)

Библиотека

LEXIS

Едиција

Лексикони националних паркова Србије

Уредници

Милојко Кнежевић
Борисав Челиковић

Ликовни уредник

Александар Прибићевић

На корицама
фотографије Драгана Боснића

На предлисту
Национални парк Ћердап, општа географска карта, размера 1 : 200 000

Лексикони националних паркова Србије

ЂЕРДАП

Уредник едиције

Мр Владимир Рогановић

Уредник ѿмоа

Мр Ана Милановић Пешић

Уредништво

Проф. др Лидија Амиџић, МА Власта Кокотовић,
Мр Радмила Милетић, Мр Марко М. Милошевић,
Проф. др Душан Михаиловић, Жаклина Николић

Уређивачки савет

Јелена Бујдић Кречковић, Мр Слободан Гавриловић,
Мр Драган Дрндаревић, Срђан Стефановић,
Др Јелена Триван, Др Јелена Ћалић,
Проф. др Божидар Ћурчић

Редактори

Мр Весна Смиљанић Рангелов, Олга Смоловић

© ЈП Службени гласник, 2015

Ова едисија реализована је уз финансијску помоћ Министарства пољопривреде и заштите животне средине Републике Србије и стручну помоћ Завода за заштиту природе Србије

Аутори текстова

Мр Растко Ајтић
МА Нина Аксић
Проф. др Лидија Амићић
Др Драгана Антоновић
Владан Бједов
Мр Јована Бранков
Јелена Бујдић Кречковић
Др Оливера Васић
Велимир Владић
МА Марија Дробњаковић
Вишеслав Живановић
Мр Борис Иванчевић
Др Александар Капуран
МА Власта Кокотовић
Проф. др Оливера Кошанин
МА Мирјана Крагуљац Илић
Биљана Крстески
Мр Предраг Лазаревић
Др Весна Марјановић
Здравко Милановић
Мр Ана Милановић Пешић
Мр Радмила Милетић
Др Драгана Милијашевић
Др Бошко Миловановић
Павле Милошевић
Др Душан Михаиловић
Саша Несторовић
Жаклина Николић
Драган Павићевић
Др Софија Петковић
Др Милан Плећаш
Вукашин Радић
Др Дејан Радичевић
Горан Секулић
Др Ненад Секулић
Проф. др Даница Срећковић Батоћанин
Мр Милеса Стефановић Бановић
Мр Верица Стојановић
Др Јелена Ћалић
Мр Марко Урошев

Фотографије и ликовни прилози

Драган Боснић, Даримир Банда, Јована Бранков, Душан Борић, Јелена Бујдић Кречковић, Оливера Васић, Велимир Владић, Дејан Вукићевић, Драган Дрндаревић, Марија Дробњаковић, Драган Ћорђевић, Драгослав Илић, Бранислав Јовановић, Нинослав Јовановић, Александар Капуран, Вељко Комленић, Оливера Кошанин, Драгана Милијашевић, Зоран Миловановић, Драгана Милојковић, Милош Милосављевић, Бојана Михаиловић, Жаклина Николић, Драган Панић, Мирко Пековић, Милан Плећаш, Саша Прерадовић, Ивана Радвановић, Бела Сабо, Розана Саздић, Даница Срећковић Батоћанин, Софија Стефановић, Јелена Ћаласан, Јелена Ћалић

Археолошки институт, Београд; Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ, Београд; Завод за заштиту природе Србије, Београд; Етнографски музеј, Београд; Музеј Крајине, Неготин

Картографски прилози

Мр Милован Миливојевић

Арија Баби

АРХЕОЛОШКИ МУЗЕЈ ЋЕРДАПА, један од два археолошка музеја у Србији, отворен 1996. у Кладову. Основан је с циљем интегралне заштите, представљања и промоције археолошке баштине Дунава у области шире регије Ћердапа, највећим делом истражене током два пројекта заштитних археолошких ископавања – Ћердап I (1964–1971) и Ћердап II (1978–1990). Поставка презентује праисторијске, римске, касно-римске, рановизантијске и средњовековне налазе, у хронолошком распону од преко 10.000 година, откривене на више од 100 локација од Великог Градишта до Прахова. Најбројнији су предмети римске епохе, који сведоче о римском освајању ове територије и успостављању власти у тада пограничној зони Римског царства. Музеј има лапидаријум у коме су изложени архитектонски елементи луксузних римских грађевина, заветни натписи, мермерни

Детаљ рељефа са представом Митре, III в., археолошко налазиште Текија

Римска статуета бога Меркура, бронза, I в.

портрети, представе богова. Поставка је допуњена документарном грађом која приказује потопљене локалитете, ископавања налазишта и њихове истраживаче.

АРХЕОЛОШКО НАСЛЕЂЕ, из праисторије, антике и средњег века, интензивно и систематски истраживано је у Ђердапу у периоду изградње бране и акумулације за ХИДРОЕЛЕКТРАНУ *ЂЕРДАП 1. На иницијативу Археолошког института у Београду започета су рекогносцирања непроходне десне ђердапске обале (1956), у циљу лоцирања утврђења Римског лимеса, када је откривено и истраживано више археолошких налазишта у хронолошком распону од праисторије до позног средњег века. На основу података прикупљених 1956–1960, Археолошки институт у Београду предложио је план археолошких истраживања, који је резултирао формирањем Републичке комисије за научна истраживања и заштиту споменика културе и природе у Ђердапу. На челу комисије био је др Лазар Трифуновић, историчар уметности; секретар је био др Борислав Јовановић, археолог; активан члан био је и др Владимир Кондић, археолог. Тешкоће око финансирања систематских заштитних археолошких ископавања у Ђердапу трајале су до 1967, када је Драгослав Срејовић открио на Лепенском Виру јединствену мезолитску културу, са специфичним стаништима и монументалним каменим скулптурама. Уследила су највећа заштитна ископавања у Србији, обављана до 1971, када је пуштена у рад ХЕ Ђердап 1. Истраживањима у Ђердапу (1965–1971) откривено је више од 30 археолошких локалитета, од доба мезолита и раног неолита до позног средњег века. Од палеолитских налазишта до сада је потврђена само ПЕЋИНА ИЗНАД ТРАЈАНОВЕ ТАБЛЕ. По броју и карактеру мезолитских налазишта ђердапско подручје је јединствено у свету. На Падини (ПАДИНА – ГОСПОЋИН ВИР, АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТ), Власцу (ВЛАСАЦ, АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТ), Лепенском Виру (ЛЕПЕНСКИ ВИР, АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТ) и Хајдучкој воденици (ХАЈДУЧКА ВОДЕНИЦА, АРХЕОЛОШКИ ЛОКАЛИТЕТ) откривено је на десетине станишта и гробова, а камене скулптуре са Лепенског Вира представљају